

A „MURAKOZ“
megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak:
Egészévre 4 frt. — kr.
Félévre 2 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. — kr.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Muraköz“ szerkesztőségéhez, az előfizetési díjak pedig Fischel Fülöp könyvkereskedéséhez Csáktornyára küldendők.

MURAKÖZ

MEDJIMURJE

MEDJIMURJE

Izlazi svaku nedelju

Cena mu je :

Na obo leto 4 frt — kr

Na polleta 2 frt — kr

Na četvert 1 frt — kr

Sva pisma i pošiljke nai se pošiljaju „Uredničtvu Medjmurja“ a predplata knjižaru Filipa Fischela vu Čakovec.

VEGYESTARTALMU HETILAP | NOVINE ZA MEDJIMURSKI PUK.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. | IZLAZI SVAKU NEDELJU

A tanítóképezde Perlakon és Csáktornyan.

A sokat hányatott képezde ügye a csáktornyai képviselőtestületnek f. é. január 10-én tett ajánlata alapján sem találtván elfogadhatónak: Svasits Benő alispán ur Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanf. ur kísérelében mint ministeri megbízottak, ápril hó 26-án a délutáni órákban a képezde sorsa érdekében tartandó értekezlet céljából Perlakon megjelentek.

Svasits Benő alispán, Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanf. és Konyáry Mihály szolgabíró urak s mások részletes és beható előterjesztésére a képviselőtestület a város jól felfogott érdeke jövője s felvirágozása érveitől indítva — minden ellenkezés nélkül készséggel és lelkesedéssel azonnal késznek nyilatkozott elhatározni, hogy a perlaki szolgabíró-ság épületének képezdei célokra leendő alakítása céljából a megyei törvényhatósághoz fog folyamodni s az állam által felállítandó képezde költségeinek fedezéséhez évenként ezer frtos részletekben összesen 30,000 frtot fog felajánlani azon kijelentéssel, hogy ha a nevezett megyei épület melletti telek a képezde céljainak elégtelen volna, hajlandó a város azt a szükséges terület nagyságáig a magáéból kiegészíteni.

Alispán ur felemlítette, hogy a dolog fontos, tehát ne röktön hozassék a határozat de a lelkesedés árja feltartóztatlan volt s a képv. testület a határozat kimondását azonnal végre akarta hajtani.

Az alispán ur emelkötött minden helyi vagy személyi céloktól ment, higgadt tapintattal vezette az ülést és hogy a fontos ügyet érdemlegesen megoldotta, eléggé alig méltatható.

Mindenesetre igen jellemző, hogy a terjedelmre és tehetségre kisebb város közönsége, a meggyőző érvek hatása folytán néhány óra alatt belátta azon előnyöket, melyeket a fejlődés oly magas fokán álló Csáktornya évekig nem volt képes belátni. Öröm volt látni az egyszerű muraközi földmivelők készségét, mellyel a saját és gyermekeik sorsával szervesen összefüggő nagy vállalatot fogadták.

Mert bármint is álljon a két város polgárságának felfogása szemben a képezdével, mindazonáltal igen jogosult volt a lelkesedés, mer mint Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanf. ur is megjegyezte: a Muraköz kulturájának hegemoniájáért való küzdelem oly szép és dicső, hogy az abban résztvevő bármely község e részvétellel önmagát tiszteli meg így tisztelte meg önmagát Perlak városa is ajánlata által.

A képezdének Csáktornyan leendő megmaradása érdekében Csáktornya polgársága és csak a napokban megalakult új képviselőtestülete is figyelemreméltó mozgalmat fejtett ki a mult napokban. Ápril 27-én tartott gyűlésén ugyanis, helyrehozandó eddigi mulasztásait: 30 szóval 1 ellen nagy lelkesedéssel kiiondotta, hogy a magas kormányának képezde építése céljaira 12 hold telket és 30 évig fizetendő 30,000 frtot felajánl a nélkül, hogy a képezdei épület tulajdon jogához bármi igényt is támasztana —

Csáktornya város új képviselőtestülete eme határozatával a réginek mulasztásait s hibáit hozta helyre.

Csáktornya városa, mely fekvésénél, élénk kereskedelménél, nagy forgalmánál és intelligens lakosságánál fogva inponálni van hivatva, nemcsak Muraköznek, de a közel szomszédságnak is, melynek nem csak a képezdét, de bármely kínálkozó intézetet és intézményt, meg kell ragadnia és kezeiből ki nem eresztenie, könnyelmű mulasztást követelt el hogy a képezde ügyét ennyire engedte vinni. Avagy csak 5 év mulva tudta magának kiszámítani, hogy (eltekintve a képezdéből a városra háramló erkölcsi haszontól) egy oly intézetért mely a városnak minden évben 25—30,000 frtot jövedelmez, érdemes évenként 1000 frtot adnia. Ennek kiszámításához nem keil kereskedői talentum.

És kétségtelen, hogy oly virágzó városra mint Csáktornya, egy ily tanintézet igen nagy befolyással bír; nemcsak mert értelmiségét növeli, a fogyasztást közvetlenül, de közvetve is tetemesen emeli s így gazdaságilag is a helyi viszonyok között jelentékeny tényezőt képez, hanem mert a tanintézetek száma a város egész színvonalát emeli. Tudják ezt nagyon jól s azért van a nagy versenyzés a városok között, ha egy új tanintézet felállításáról van a szó. Annál méltóbban csodálkozhatunk tehát, hogy Csáktornya város intézeti ezen előnyöket régen be nem látták s a képezde megmaradását oly áldozat árán sem kívánták biztosítani, mely tulajdonképen nem is áldozat, mert más alakban évről-évre pénzben is kamatostul bőven megtérül a város felvirágozásának feltételeit pedig tetemesen gyarapítja.

Üdvözljük tehát a Csáktornyanak a kor színvonalán álló derék biráját és új képviselő-testületét haladásában, melyre a képezdének Csáktornyan megmaradása érdekében hozott legujabb határozata folytán joggal következtetünk. Kivánjuk szívünkkel, hogy haladásában semmi ne gátolja. A képezdét s minden intézetet s intézményt tartson meg minden áron. Ne engedje alkotásait könnyelműen aláhullani! Mutassa meg Csáktornya, hogy a képezde birásáért biztos anyagi és erkölcsi előnyök mellett, bir az első muraközi város lelkesedésével és hazafiságával is!

CSÁKTORNÓK

A hires.

Nem az ügyes, munkás, szerény vagy ájtatos leányt tünteti ki az egyszerű gondokozásu falusi nép a hires jeltzővel, nem dícsereendő tulajdonságaiért nevezetik így jutalmul, hanem büntetni akarják vele a cziczomas, dologtalan templomkerülő hajadonokat, ostorozni akarják a könnyebb véruket, a legénybolondió szélesap leányokat. Jaj annak a leánynak kire ráfogják, hogy hires — pedig ráfogják ám a rossz nyelvek gyakran oly esekésységért, gyakran csak szép szeméret is — mert az bizonyos lehet arról, hogy senki benem köti a fejét. Fel a hires leánytól minden legény, mert nem tudja, hogy nem-e bottlása miatt ragadt rá e név s nem tessze tönkre életboldogságát, eselcsapságával.

Kint a falu szélén a dusan hajtó lyceum által fölig elfeledve vonul meg szerényen egy düledző féiben álló viskó, előtte gondos kezek által a polt kertekével, a szegényes kis lak az első pillanatra elárulja birtokosát. Ugyan ki is lehetne egy ilyen pusztuló féiben levő teleknek

tulajdonosa, ha nem özvegy asszony. Ha valami férfi volna birtokosa, az bizonyára rendben tartaná, hiszen az ilyen jómódu kis faluban egyetlen az özvegy asszony birtoka pusztul.

Csakugyan özvegy asszonyt a ház, az öreg Terka nénié. Hejh! egészen más volt a ház tájéka, mikor még Fésüs Bálint uram is sütkérezhetett az áldott napsugáron, rendben tartott az mindent, de mióta ő kigyelmét a felséges Uristen kiszollította ez árnyék világból, a szegény bánatos özvegynek elég gondot adott a kis Panninak a felnevelése. Fel is nevelte tisztességesen. Nincs leány a faluban, ki nála emberségtudóbb lenne, olyan tisztességes hajadon, hogy még a rossz nyelvű kisbiróné sem tud rá semmi rosszat sem mondani. Tiszta, dolgos egy teremtes. Anyja már kis leány korában rá szoktatta a rendre és a munkára, mert hát a szegény ember gyermeke csak két kezének munkája után élhet meg.

Mint serdülő leány őrizte azokat a piros lábú, hófehér libákat, melyeknek tenyésztéséből tartotta fent a szerény háztartást, szerető édes anyja. Ugy vigyázott a kezére bizott gágogó kedves portékákra, hogy soha semmi baj sem volt miatta; úgy dédelgette, úgy gondozta őket, mintha minden darab aranyat ért volna. Mikor leült a szegényes ebédjéhez, körre gyűltek a libák, s elpihentek ők is az árnyékban, hogy kedves kis pásztoruk gond nélkül falatozhasson. Dalolva járt Pannika libáinak nyomába, szedve a sok szép mezei viragot, melyből kecses kis fejcskéjére koszorút font. Ugy nézett ki koszorús fürtös fejcskéjével mint az a nymphe, ki embereket elcsábítandó, kelt ki habágyából.

Szép volt Panni mint a mezők lilioma, s szerény mint az ibolya. Tudta ezt Sugár Laci is az uraságnak juhásza, ki kereső társul szegődött Pannikához midőn az elveszett libáit kereste. Pásztorokasuk ideje alatt mind jobban jobban megismerkedek. Kerülni nem kerültk egymást, hiszen erre ok sem volt. Sőt talán Sugár Laci ellen alapos azon gyanu, hogy ő juhait mindig szánt-szándékkal terelé arra, hol a szép Panni legeltette libáit. Utoljára szinte rosszul esett már, ha nem lehettek együtt. Szerették egymást az első szerelem egész hevével.

Serdülő hajadonból, eladó leány lett, s mint ilyen már be is járhatott a városba törődött anyja helyett, elarusítani a libákat. Persze ezzel az utabblivattal vége is szakadt a gyakori együttlétnek. Most már csak esténként találkoztak Laczikával, kinek szerelmet tolmácsoló furulyája szavára hűségesen megjelent a s v é n y n é l. Egy ilyen esteli beszélgetésnél Laci nem birt már szívével, s megmondta a lánykának, hogy mennyire szereti őt. Persze, hogy kölcsönösen szerették egymást, anélkül, hogy tudták volna. Laci ugyan most már fülei által is tudomást szerzett irigylendő boldogságáról, ha em most már az estéinkinti beszélgetésnek vége volt. Most már volt ok az egymást kerülésre, már legalább Panni részéről.

Vasárnap templom után gyakran táncoltak együtt a falu korezmájában. Kupott mindenki az alkalmon, hogy a szép leánnyal egyet kettőt fordulhasson, de különösen Csontos Jóska, a négytelkes Csontos Pálnak fia. Szerette volna a kapakasa kerü ő, részeges korezma vitéz Pannikát feleségül, üldözte is a leányt, de ez menekült tőle.

Irgyellte Sugár Laczitól a szép lányt, s haragudott is rá, mert nála szerencsésebb volt. Igaz, hogy Laci sem nézte jó szemmel, hogy mint kötdök a leánnyal Jóska, s azért már gyakran volt is közöttük szóváltás.

Egyszer Jóska szokása szerint felborozva elkezdett kötekedni Laczival. A kötekedés elől Laci iparkodott kitérni, de mikor Jóska Pannit kezdte ócsárolni, talpra ugrott benne is az ördög. A heves szóváltásból végre veszekedés lett. Jóska ki a sok borital elgyengített, nem mérközhetett a vasmarku juhászszal, s azért bicskát rántott s megsértette Laczit. Mint a vér látása által felbőszült tigris rontott Laci egy székkal Jóska, kit egy csapással kitörült az élők sorából. Sóbálványként meredt meg a szerencsétlen ember borzasztó tettének elkövetése után s midőn a mind sűrűbben felhangzó gyilkos kiáltásra elfásult érzelmei vissza tértek, lúnt csak szemébe tettének egész hord ereje. Ha Pannit nem szerette volna anyja, átadta volna magát a törvény kezeinek, de így kiszakítva magát az emberek kezei közül rohant ki a pusztára betyárnak.

Szegény Pannikából egyszerre hires lány lett, hiszen betyár a szeretője. Nem tudott az lsten adta fájdalomában hová lenni, küzdött szívó-

vel, de csak az lett a győztes. Hiszen ő miatta lett gyilkos, s ő miatta betyár.

Az eddigi szíves látogatók helyett, kik e szomorú hírre szétröppentek, a kerület esendbiztosa vagy annak legényei jártak a házhoz. Fagatták szegény leányt Sugár Laczi holléte felől, különösen a biztost szálta meg egyszerre a hivatalos buzgóság, s valódi szenvedélyvel vallotta a szép lányt, ki most már még híresebb lett. Nemtelen ajánlatokat tett a sokat szenvedett leánynak, ki azonban megvetéssel utasította azt vissza s e fölötti haragjában megígérte neki, hogy Laczit elföldeli, s ha ég föld össze szakad is Panninak az övé kell lenni.

Egy holdvilágos csendes este belopódzott Laczi az ismert házhoz, s furulyája szavával kísálya Pannit, ki elmondta neki, hogy szereti, de most már az övé nem lehet, kérte, hogy mentse meg magát, mert a biztos erősen fogadkozott őt elfogni. Laczi ígérte, hogy uto tesz. Kezdődött tehát a buesn örök. Az utolsó csók csattan el ajkukon, midőn a szomszéd kerítés mellől egy jól irányzott lövés szétzúzta Sugár Laczi agyát. Az előrohadó esendbiztos és emberei bevitték Pannát a megye háza börtönébe, honnan miután ártatlan-sága kiderült, lelkében összetörve jött ki.

Felhangzik még most is némelykor Panna csendő hangja, de nem vig nótákat énekel, mert most már más lett a nótája, csak azt énekl panna-sos hangján:

Elátkozom ezt a czudor világot,
Eltem gyenge virágira mért hágott stb.

N E M Ó.

H I R E K.

— **Testvérgyilkosságot követett majdnem el a napokban Csáktornyan bizonyos Rajzer Bálint** nevű csendes tébolyodott, ki beteges nővérének rontván, annak egyik fülét késsel többi lemetszette s arcán és fején is oly sebeke ejtett, hogy az orvosok életbenmaradásához kevés reményt fűznek. A segítségre robant anyját és fivérét is súlyosan megsértette, miglen a dühöngőt megfékezni sikerült. A járásbírósnak átadatván, ott merev bámészkodással tekint a vizsgáló bíró urra, a kérdésekre nem felel, némán áll s így vallomása nem bírható. A börtönben emberhus pecsenyét kíván enni. Kénytelenek lesznek szegény örültet az országos tébolydába szállítani.

— **Báron Lipót** csáktornyai cég a tőpiaczon levő vegyes bolti kereskedését Mozes Bernát helybeli fiatal kereskedőnek adta át május 1-én. Báron ur az eddig is üzött gabnakereskedést ezután nagyobb mértékben fogja folytatni. Irodája egyelőre a Morandini-féle házban van.

— **Kottori halad.** Kottori városa előjárósága m. hó 25-én elhatározta, hogy iskoláját 5 osztályra bőviti ki és a kor színvonalára emelteti. Ez elhatározásra Dr. Ruzsicska Kálmán fáradhatlan kir. tanfelügyelőnek írásban kötelezte magát. A kir. tanf. ur m. hó 25-én tárgyalt a kottoriakkal s onnét Perlakra ment a képezde ügyében. Kottori város haladását örömmel hozzuk a nyilvánosságra.

— **Lopás a csáktornyai vasuti állomáson.** A mult héten valószínűleg a munkások közül valaki a helybeli vasuti állomáson egy tova szállítandó kocsirol lemetszette az eső ellen védő bört és eltolvajolta. A tettes még nem került meg.

— **Acsákt. műkedvelők** rendezőjétől Belányi Tivadar urtól 116 frt 77 krt. mint a műkedvelői előadás tiszta jövedelmét átvettem; ezt nyilvánosan nyugtatom és a t. műkedvelőknek a kisedővő nevében mély köszönetemet nyilvánítom! — Ángyán Kálmán, pénztáros.

— **A csáktornyai áll. tanítóképző intézet** növendékei a pünkösdi szünnapok alatt testületileg rándulnák Budapestre tanáraik vezetése mellett, megtekinteni és tanulmányozni az orsz. kiállítás.

— **Zalamegye buzgó alispánja és kir. tanf. m. hó 26-án Perlakon** voltak, hogy a város képviselő-testületével a Csáktornyáról áthelyezendő képezde helyisége ügyében tanácskozzanak. A gyűlésen a ministeri megbízottakon kívül: Samu József képezdei igazgató, Vrancics Károly acsákt. szolgabíró és e lapok szerk. is jelen voltak. Noha ugyan az nap reggel tartott képv. ülésben a község anyagi áldozathozatalra nem volt hajlandó, mégis délután különösen Konyáry perlaki szolgabíró hatalmas érvei alapján a képviselő-testület nagy lelkesedéssel szavazott meg 30 évig 1000 frtjával fizetendő 30,000 frtot jövedelméből, sőt hajlandó volt a részletet községi pótlékból is törleszteni. Ámbár nyiltan kimondjuk, hogy Perlak még nem elég erős arra, hogy egy képezde igényeit minden tekintetben kielégítse és a képezdével összekötött nagy horderejű céloknak ugy szolgálatára lehessen mint p. o. Csáktornya, mindazonáltal a perlaki polgárság lelkesedése komolyan figyelemre méltó. Ily értelmes és gazdag földmivelő városnak nagy szüksége volna egy fels. népiskolára és gazdasági tanfolyamra. A képezde helyett tehát magasabb népiskolát Perlaknak! Nem kevésbbé lepett meg bennünket Csáktornya lelkesedése. A hír,

hogy Perlak ajánlatot tett, mozgásba hozta a várost. A polgárság, a kereskedői, jogi, tanügyi, gazdasági sat. v i l á g m i n d erről beszélt, s egyhangulag a képezde megtartása mellett nyilatkozott. Az új képviselő-testület röktön intézkedett is és szép ajánlatot tett a magas kormányknak. Itt is volt már az ideje, hogy a város komolyan hozzá fogjon a kérdés megoldásához. Álljon vissza lelkes ajánlata magaslátára, és ha másként nem lehet, hajtsa végre a ministeriummal minden pressió nélkül kötött szerződést, mintsem a képezdét kibocsássa kezei közül.

— **Német thália.** A Csáktornyan működő német színészek már huzamosabb idő óta tartják előadásait, melyek mint már egy izben röviden jeleztük, nagy látogatottságnak örvendenek. Emberbaráti szempontból nincs kifogásunk az ellen, ha városunknak tulnyomólag német nyelvű, bár magyar érrelmű középosztályu lakossága, sőt az intelligenciának egy része a német színművészetet támogatja. De épen hivatkozva a magyar érzelműsége, hazafisági szempontból megkövetelhetjük, hogy jövőre a magyar színművészet is szebben pártoltassék, mint ennek ellenkezőjét sajnos tapasztaltuk a multban. Ami pedig a társaságot illeti: művészetüket bár tiszteljük, még sem fejezhetjük ki hódolatunkat azon egyes avult, német vigjátékok irányában, melyek hatásvadászat czéljából, telvék kétértelmű és frivol, kávéházi süngerek ajkaira illő kifejezésekkel: az erkölcsi-ségnek nemhogy nemesítésére, de sőt határozott kárára hozatnak a közönség elé. Némely magyarból fordított darab azonban méltán megérdemlé az aratott tapsokat. Vándor thaliánk papjai és papnői „heten vannak, mint a gelsei — angyalok“ . . . X.

IRODALOM. „B u d a p e s t“ a kiállítás alatt fővárosi kalauz az orsz. kiállításról szóló függelékkel, számos keppel és 2 térképpel című Geller. Mór Szerkesztése alatt Dobrowsky és Franke kiadásában megjelent becses műre hívjuk fel t. olvasók szives figyelmét. Ezen izléssel kiállított könyv nélkülözhetlen magának, akik biztos tájékozást óhajtanak szerezni maguknak Budapestről s a kiállításról. Dus tartalomjegyzékéből a következő fő pontokat közöljük: Budapest története Adatok a fővárosról. Erkezés a fővárosba Közlekedés a fővárosban Elszállásolás. Fővárosi kalauz Időfelosztás. Korséta Budapestben. Kirándulások. Az orsz. kiállítás A főváros utcáinak és terein k. lejtroma. Számos, jó kivitelű képei a fővárosról és a kiállításról emelik a mű becsét. T. olvasóinknak nem tudjuk eléggé ajánlani a könyv megvételét, akár felmenni a kiállításra, akár nem. A könyv ára (60 kr.) tekintve annak tartalmát és kiállítását, valóban csekély. Kapható Csáktornyan is lapunk kiadóhivatalában. „m a g y a r h á z t a r s z o n y“ című háztartás, gazdasági és szépirodalmi hetilap IV. évf. 17. számát vettük Tartalma minden háziasszonyra nézve fölőtte hasznos és mulató. Előf. ára: negyedévre 1 frt 5 kr. Kiadóhivata: Budapest, V. nagy-korona utca 19.

HORVATSKI DEL „MEDJIMURJA“

Od gosenic.

(Dalje).

Tomaš, Samo naj tak jako naglo. Kak pak, zaslužil bi na vsaki način nemarni gospodar batinah, ali bil bi je i ti već dobil i kóstal. I ti nisi prvlje očistil svojega sadnjaka, dok sem te ja né vpótil. Nije zato tréba taki oštro baratiti, nego je tréba najprvlje navuka dati. Zato, davajmo dobru peldu i navek svim, da tréba s čém bolje čistiti drévje. Vsaki zna, da je vsaka gosenica, koja se neskonča — metulj, a svaki metulj zleže preč nekoliko stotin jajec, anda ako samo 50 gosenic ostaviš, to bu iz njih drugo ljeto više jezer postalo. A tak i vezdašnja poglavarstva delaju, najpredi navuka daju, ako pak to nehasni, a onda borme i oštro ide.

Hvalimo Bogu, da imamo plebanuša, koj nam je né samo dober duhovni pastir, već i vu tom pogledu dober tolnačnik.

Mi smo dragi Šandor prilično dalko otišli od tih gosenic, hajda povrnimo se nazad k njim. Rekel sam ti, da je vezda na protuljetje treba znović gosenice iztrebljivati, ali pitanje je: kak bi mi to najbolje učinili? Načinov je već. Rano na protuljetje moći je nje dobro sfóndati škarjama, koje su na dugom dróscu nasadjene. Onda su još male, pak se drže na kraju svržja, ove škarjama zobrežemo i zežgemo. Kesneše pak, vu majušu i juniušu, gda su se gosenice već pri-

lično razplazile po drévju, najbolje je nje sfóndati okolo poldneva, gda sunce jako pripeče. One se najpre, pokedob nemreju podnašati vrućinu, skupa spraviju na drévu med debele svrži, a onda je tréba samo vzeti kakvoga canjka, pak je zdrazgati. Ako koja na zemlju opadne, treba ju pogaziti, ali pak, kak sam videl staroga strica Doboša: On ti kampak na dréva nemre a i neče mu se, ve priveže na dugi dróžec malo ko delje, tak ju namoći vu petrolejumu i to vužge, pak ti je smodi, samo pazi da svržju nenaškodi, pak tak ti pocrkjene dole opadnu i već se nepodignu.

Šandor. Ali najviše gosenic sfóndaju nekoje vtice.

Tomaš. Je, osobito sénice i vrabci. Ove vtice ne samo da vnogo gosenic pojedu, nego i v zimi sfóndaju jajca od gosenic, do kojih mi nemremo dojtí. Zato moramo gledati i čuvati njé, a osobito sénice da nje nelovimo, i da se njim gnjezda neraztepljeju, ar gda imaju svoje mlade, potrebuju za nje i više stotin gesenic na den.

Kaj sem znal i mislil, to sam ti rekel; pak delaj vezda ti tak, tak budem i ja i tak budemo vsi, pak budeš za nekoliko ljet videl hasna i ljepu hvalu po selu, gda se bude reklo: to su ti dobri, spametni i vrédni gospodari.

Već se je smrknilo, pozdravljenje angelsko odzvonilo a večerja me već čaka, i tak vezda lehko noć, — a zutra znaš da

je nedelja, tak gledí kaj budeš pri sveti meši; ar nam budeju po svetoj meši gospon plebanuš opet nekaj ljepoga i dobroga pripovédali.

Šandor. Budem vre došel za sigurno, — lehku noć Tomaš!

GLÁD FERENCZ.

Preparandija vu Priloku i v Čakovcu.

G. varmegijski vicekomuš i kr. školski inšpektor su 26-ga aprila vu Priloku bili, da se vu ime visoke vlade naravnaju zbog kr. preparandije, koju hoče vlada vu Prilok prenesti. Vu varaški-hizi je spraviše bilo, gde su gg. vicekomuš, kr. školski inšpektor, Samu J. ravnatelj preparandije, Konyáry M. prilocki kot. sudec, Terbóc J. Banelli, Sipos i drugi izmed prilócancih govore držali.

Barem je prilócance g. vicekomuš opomenul, da naj taki neodlučiju s kulikimi penezi bi alduval varaš k ovomu cilu, ipak varaški odbor gledeč važnosti ovog dugovanja, taki je odlučil trideset jezer frtov dati vladi na pomoć na zidanje preparandije.

Lepo je bilo gledati ono oduševljenje s kojem su stanovnici prilocki to stvar jedno glasno prijeli. Pokazali su prilócanci, da i oni napreduju, da hočeju iz Priloka lepi, veliki i bogat varaš napraviti. To je lepo i pošteno, ar kak goder stoji stvar vu tom poslu, Prilok je vreden, da se za njega varmegija i orsag

brini. Prilok bude još u ovim letu kr. sud i gruntovnicu dobiti, škole njegove budu se još letos zidati počele za 40000 frtov, u ovih pučkih školah budu u 12 razredih 12 naučitelji i naučiteljice vučili prilocke dece. To je sve napredek, kojemu ne samo Prilockanci nego i svi doljni Medjimurci se raduati moreju.

Čakovčanci čuši glas, da preparandiju u Prilok hoćeju prenesti, su 27-ga aprila izrekli, da daju vladi na pomoć 30,000 frtov i 12 mekot grunta za zidanje. Izrekli su takaj i to, da sve učiniju, kaj je moguće, da si preparandiju zadržiju. I to je spametna reč. To bi vre zdavnja mogli učiniti Čakovčanci, ali 5 let dugo su se premislavali, dok su premislili, da za takovo dugovanje kak je preparandija, koja u varašu na leto 25—30 jezer frtov ostavi, vredno je svako leto 1000 frtov dati.

Novi odbor varaša je zato hvale vreden, da je korake učinil za preparandiju. Ar ako ju jedanput zgubi, nazad ju nigdar već ne bude dobiti. G. varaški sudac, koj je i do vezda napredek varaša Čakovca na srdeu nosil je i vezda pokazal, pak bude i nadalje pokazal, da bude Čakovec u onu visinu podignul, koju je kakti prvi medjimurski varaš i vreden. Bog daj njemu i novomu o d b o r u moć k tomu! Gde bude se preparandija zidala, u Čakovcu ili u Priloku, to se još ne zna. Visoki ministerium bude to vre odlučil, ali da je Čakovec na sve pripraven, da si preparandiju zadrži to je istina. Prilog pak bude jednu drugu viš šja školu dobiti, naprili u školu za gospodarstvo. Mi tak mislimo. To bi za Priloka dobro i potrebno bilo.

ZABAVA.

Priповest kuma Blaža.

Ne daleko od Drave leži mesto P., koje ako u mnogom i ne je spodobno varašu, ter mu po pravici ni nepripada to ime, ipak se njegovi stanovnici radi nazivlje u «varašćani» da se po takvom načinu odluču u od onih, koji su siromaki samo «seljani» Raz lednimo se malo po ovom mestu! Ja se doista nemam volje s nikim pravdati: je li ovo mesto za zrešna varaš, ili pak samo po nazivanju njegovih stanovnikah, ali to moram priznati, da koji je jedanput unutra bil, nabrzo si ne je želel otiti odonad. Nu ostavimo drugo sve, ter se zornimo samo na ono, nedaleko od cirkve teječu veiku hižu, koju ne samo domaćim stanovnikom, nego i stranijskim, med svemi je najbolje poznata. Borovi cimeri, koji na svakom voglu kitižu hižu, te dvē lese taki ti pokazuju, da: je li hoćeš i počinka i odmora imeti. Otpri si samo ovdj jednu lesu pak si seguren, da u ničem nebuš nastradal. Ne trebam ni reči, da je ovo P., mesta «velika oštarija» A i zaista zavrēdi ovo ime, jer se gospodar njēzin, kaj najbolje more trsi, da njegova «oštarija» zasluži ime velika. Ne samo, da su hiže najprikladneše priredjena, nego se je vrēdni gospodar podbrinul i zato, da u velikoj sparinjavi nebudu se morali njegovi gosti unutra kuhati, nego da moreju vuui iziti, ter se pod sēncem zelenoga drēvja kaj vugodneše zabavljati. Al ove velike žrtve (aldove) znadu i stanovnici poštuovati jer osim cirkve ovo njim je jedino mesto, gde se višeput u vekšem broju zestati znadu. Nēma ovdj razlike ni spola, nit stališa, nit leta. Svaki je skoro domaći ovdj. Tu vidiš starce, gde okolo okrugloga stola, pod velikom jabukom sedeći jeden drugomu u pamet doziva negdašnja dobra vremena; tam gospodari oti lepših letah, koji o zločestoj letini i velikih plaćilah vodiju živ razgovor, ondj opet mladost, koja prez sve brige vuživa kaplice vinčekove ter govori o lepih konjih i o lepim snehah.

S ovom prilikom, kak vidimo, je vrtič opet dosta pohodjen: vesel glas zabavljajućih se na daleko čuje, te je lahko bilo moći razabrati, da se ovdj denes nešpara s vinčekom.

Pervak med zabavljajućimi mladimi je kakvih 25 lēt star lep dečko, kojemu iz očih glediju sve lepote mladosti. Oblečen je bolje po meštarski, nego po mužki.

Ravno je gospodar punu flašu čerlenoga vina del pred njega te je on počel okolo stola sedećim pajdašom točiti, kad se jeden od njih ogleadne na vulicu, zavikne: Brate Ivo išče jednu kupicu daj donesti, kak mi se vidi, tam idu kum Blaž. Aha! mudrijaš varaški nasmehnu se ostali.

Dajte mesto mudromu našemu kumu, reče Ivo pajdašem svojim, denes mi je ravno volja s kumom se zabavljati.

Al poglednimo tko je taj kum Blaž? Človek kakovih 60 lēt star, lepoga glatkoga još lica, al ēisto bēlih već vlasih; odeča mu je iz plavoga sukna te akoprēm već dosta izlizana — ipak se vidi, da kum Blaž mnogo gleda na čistoću i red.

Kak redovito, tak i vezda razmišljavajući stupa po vulici podupirajući već malo oslabieno

tēlo u suhu leskovu palicu. Akoprēm mu glava već prignula malo, ipak svakomu taki u oči padne ona poštenost i veselost, koja mu iz lica sēva.

Kad je starec već tak blizo došel, da je mogel glasa veselih dečkov čuti, počeli su ga svi zvati i nagovarjati, da malo med nje dojde a kaj već.

Ivo si je i toga truda zel, da je išel pred starca, kojemu kak se čini, niti na kraj pameti nē bilo v oštariju iti.

Hvalen budi Jezuš, pozdravi starec Ivanca ljubezno. Kaj vi tu obavljate večernicu?

Dosta da ste vi kum bili na blagoslovu; znam, da ste i za nas zvršili, reče Ivo pak zaprosi starca, da si malo med nje sedne, ter i nje dēlnike učini denešnjega blagoslova. Nego dragi sinko, najpredi poveč ti meni na koga si ostavil melina, tkō ti pazi mesto tebe? Briga mene za čiji melin, vikne Ivo serdito, al se na starčevu pitanje ipak malo začerlenil: Sinko ti si se brzčas posvadil s gospodarom svojim? Ja, kum moj, vre nemam gospodara, od večera me nēje briga za melin pak niti nemaram makar bi ga denes svi v raznesli. Za tem izprepovē Ivanec radi česa se je s gospodarom posvadil, kojega je već deset lēt verno i prez svake svadje služil. Pripovēdanje mu je viš iz kletve sastalo se kak iz govora, te je iza svake kletve gospodarevu nezahvalnost na proti njemu včijenu, napominjal.

(Drugiput dale).

Baranašić Gjuro.

Kaj je novoga.

Vumrla je, pak putuje. U Bene-haimu (Sabotcs varmegyja) se pripetila ova čudnovitost. Jednoga arendatora družiče 12 lat stara puca je zaradi nevolje ovo dane na hitro zbeležala. Za nekoliko vur nazvestili su arendaturu, da je puca mrtva, i dali su naznanje takaj i materi puce, koja u bližnjem selu stanuje; zajedno su za mrtvu misleću pucu na taljige deli i dopeljali k roditeljem. Tam nisu telj mrtvo tēlo prijeti i rekli su naj se tam zakopa, gđe je vumrla. Tak se morali pucu nazad na taljigaj u Bene-haimu peljati. Tu su ju oblekli i marovska družina ju je verestovala. Malo po pol noći opazili su, da se mrtvo tēlo giblje pod plahotom. Prestrašeni su poskakali i vidli su, da se puca stala i govoriti pričela. Nije bila igra, nego prava istina. Puca i vezda živi akoprēm betežna.

Tolvaj barberski detič Mayer Pavlu rigickomu barberskomu detiču nise dopala ta me trija, namisil si je da bu on drugoga puta iskal gde bu živel. Nekoliko forintov je k sebi zel i genul se iz Baje na put: pušice! Na putu se zišl s jednim koji, s Matiz Martina bereghszkoga gazde koli i prosil se, da bi ga gori zel. Matiz ga gori zel i spominjali su se prijateljski. Med govorom prerazmel je Mayer, da Matiz ljepe peneze ima pri sebi. Da su dosli do bereghskoga grobja, potegnul je Mayer dugoga noža i rekel mužu, da naj da peneze, drugač ga zakolje. Ov se prestrašil i dal mu je peneze, s kojimi je onda barber u bližuju šutuu odb žul. Ali nije dugo mogel bežati. Ar je Matiz larmu napravil a bereghski ljudi su za njim bežali i pijeli su ga i predali žandarom ali predi su ga dobro zbilj.

Iz Priloka nam sledeće piše jakopštrvan varški sudac Matek Štefan: U breju 16 tom nalazi se, da je Šoltić Anton pri prilockom brodu u Dravu prepal. Da stvar razjasnim, to se ovak dogodilo: Dne 20 ga aprila tri foringaši s kuruzom došli su do broda, 2 prešli su na brod, a tretji Šoltić Anton imal je jednoga konja slabešega, ter je jakši ovoga na bok nagnal i s tim se prevagnul i prepal, ali ne u Dravu nego pored Drave tak zvane «pruke», pod kojim stojeća voda do gležja stoji. Zato on, koj je ovu vēst „Medjimurju“ poslal, slobodno se na preločkim brodu pela.

— Sestru si je skoro vmoril u Čakovcu 28-ga aprila Rajzer Valent zvani nori človek, koj je sestri vuhu doli vrezal, onda pak ju je s nogami tak vritnul, da težko bude živa ostala. Toga noroga su žandari prijeli i prekdall kr. sudu. Vu reštu naveke od toga govori, kak bi on rad človeče meso jel Kr. sudac niti reč nemre iz njega dobiti, ar na pitanja neče odgovarjati, samo pred se gleda.

— Baron Leopold trgovec čakovečki je svoju trgovinu Mozes Bernatu predal G. Baron bude od vezda s zrnjem trguval.

— Kotoriba napreduje, ar se je odlučila, da bude školu na 5 razredov zdigla. G. škol-

ski inšpektor je tam bil 25-ga aprila, komu je varaš pismeno u ruke dal ovo odlučenje. Vredno je, da pohvalimo Kottoribčance i to svim Medjimurcom na znanje dajemo.

— Vkraji je nekakov zločesti človek spricledera s koč je na čakovečkim željeznim kolodvoru. Tak misliju, da je koj težak tim učinil. Kvara je moral brzčas siromak stražar platiti, a tolvaj se smeje, dok ga zezzaju.

Vu samoči živući svetec. Pred nekoliko tjednov je jednoj Mōri Mariji zvanoj (blizo Klagenfurta) na pamet došlo, da se bu dala za sveticu avanzirati, ar kak je čula, da je to jako dobra i prezbilzna služba. Legla si je u postelju i okoio postelje nametati dala goruće sveće, u snu se je nekolikoput spominjala s Devicom Marijom, onda je postavila poleg postelje jednu škreblicu za al-mostvo i čekala pohožne pokodnike, koji budu sveticu na šerage pohadjali. Pohodniki su u ljevim broju do li, ali škreblicu se nije jako napunila, čemu je to bil kraj, da se Mōri Marija zavoljila svetica biti i potegula se u mir, vučem su joj žandari pomogli, koji su ju na hladno mesto pospravili.

Njegovo veličanstvo, kralj je 2-majna došel u naš glavni varaš na orsačku iz ložbu i 4. istoga meseca bude držal preslušavanje, na koje se je moći prijaviti od 30. aprila u budimskoj kraljevskoj kancelariji.

Čutemo iz Segedina da se je Tiša pričela pak razlevati i da se već pripravljaju obrambe proti poplavi. Čuli smo takaj, da je u Segedinu jedna lepa zgrada naimē segedinski teater izgorel. Prošlu sredu okolo četrte vure popoldan pričel je ogenj goreti, i gorel e do kesne noći. Jedna lepa hiža je zgorēla koju je samo njegvo veličanstvo ođpulo. Onaj večer prav su se pripravljali za jednu lepu predstavu i to je sva sreča, da je ogenj, po pođdan se pripetil a ne na večer. Varaš je osigural (assicuriral) ovu zgradu na 400,000 frtov i tak barem nije jako veliki kvar, kojega segedinci trpiju.

Vu Diösgyōru se je takaj pripetil ogenj u željeznih fabrikah. Jedna fabrika je izgorela. Orsački kvar je 34 jezer frtov.

Raba se je razlejalā, pretrgala šance i vnogo okolica je vec u vodi. Pšēju i od Tisine poplave, ali nesreće nikakove ne nepominjeju.

Na orsačkoj izložbi dela deset jezer ljudih, poleg moštirov i punu težakov, kajti poleg princove opomene more svaki razjed do otvorenja gotov biti, da moreju njegvo veličanstvo, kralj, nasljednik tronuša i drugi hercegi pred izložbam sve videti. Moramo pripoznati da se naša izložba tak lepo razvija, da se moremo nadijati najbolšega uspjeha. Morti bude i viš kak se tko nadijati more.

Setva se jako hu lo kaže. Jako je bila suha zima, sneg nije pokrill polje. Vu zadnjih dnevih došel je mali dežd, ali po njem taki i topli dnevi. Žetva se nemore tak razvijati, kak bi mi željili. Ali ako dojde dober dežd, on nam sve na dobro obrne.

Kak smo već zadnji putnapomenali austrijsko orsačko spravič: dvišilo se je 22. aprila. Njegovo veličanstvo je s dugim govorom zavišilo spraviče. Govor nabrajal je sve važne zakone, koje je marljivi sabor posle šest letošnjega napredavanja izvršilo, i lepu hvalu izkažuje za ovu brigu. Ovaj govor napominuje takodjer dobru slogu, i dober izgled na mir.

CENA ŽITKA.

Kuruza na vagi	8.25	—	8.60
Mrz	7.—	—	7.60
Pšenica	6.20	—	6.30
Ječmen	7.50	—	8.—
Zob	7.30	—	8.30

LOTTERIJA

Vu Budimpeštu 25. aprila

3. 85. 74. 25. 41.

Szerkesztő: MARGITAI JOZSEF urednik.

